

Vergaderjaar 2022–2023

28 741

Jeugdcriminaliteit

Nr. 95

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 april 2023

Bijgaand bied ik uw Kamer de validatiestudie «De toepassing van het adolescentenstrafrecht bij 16- tot 23-jarigen» aan. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van de kennislijn Jeugdcriminaliteit van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).

Onderzocht is in hoeverre de zoekregels¹ die het WODC en de Raad voor de Rechtspraak gebruiken om het aantal toepassingen van het adolescentenstrafrecht bij 16- tot 23-jarigen te schatten, overeenstemmen met de wet² en de juiste zaken identificeren. Deze zoekregels worden gebruikt omdat de toepassing van het adolescentenstrafrecht niet als zodanig in de registratiesystemen van het Openbaar Ministerie en de rechtspraak worden geregistreerd. Echter, het is voor justitieel beleid, maar ook voor maatschappelijke organisaties en in het kader van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind,³ relevant om te weten hoe vaak het adolescentenstrafrecht wordt toegepast.

Conclusies en aanbevelingen

De validatiestudie toont aan dat de zoekregel van het WODC die gebruikt wordt om zaken te identificeren waarin sprake is van het toepassen van

¹ Een zoekregel bevat een combinatie van indicatoren waarmee een zoekopdracht uitgevoerd wordt in een database. Om zaken te identificeren waarin sprake is van de toepassing van het adolescentenstrafrecht wordt onder ander gebruik gemaakt van de indicatoren: «jeugdstrafrecht», «jeugdsanctie», «pleegleeftijd» en «type delict».

² De wetsartikelen en de memorie van toelichting rondom het adolescentenstrafrecht, waaronder Artikel 77b en Artikel 77c uit het Wetboek van Strafrecht.

³ Vanwege het voorbehoud dat Nederland maakt ten aanzien van artikel 37c van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind is het relevant te weten hoe vaak 16- en 17-jarigen berecht worden volgens het volwassenenstrafrecht. Artikel 37c schrijft voor dat ieder kind dat van zijn of haar vrijheid is beroofd zodanig wordt behandeld dat rekening wordt gehouden met de behoeften van een persoon van zijn of haar leeftijd en dat het kind dat in vrijheid is beroofd wordt gescheiden van volwassenen tenzij het in het belang van het kind wordt geacht dit niet te doen.

het volwassenenstrafrecht bij 16- en 17-jarigen een foutmarge heeft van bijna 16%. De zoekregel van de Raad voor de Rechtspraak voor het identificeren van dergelijke zaken heeft een foutmarge van bijna 45%.

Daarnaast is de onnauwkeurigheid in schattingen van het aantal zaken waarin het jeugdstrafrecht is toegepast op 18- tot 23-jarigen, op basis van een zoekregel van het WODC, toegenomen over de tijd. In de huidige validatiestudie is er sprake van een foutmarge van bijna 12%, in eerder validatieonderzoek was dit nog 5%.⁴

Dit betekent dat er voorzichtigheid is geboden bij het gebruik van de bestaande zoekregels en dat er op dit moment bij schattingen van aantallen over de toepassing van het adolescentenstrafrecht rekening gehouden dient te worden met deze aanzienlijke foutmarge.

De belangrijkste aanbeveling betreft dan ook de directe registratie van de toepassing van het adolescentenstrafrecht. Dit is de enige manier om te komen tot een nauwkeurige schatting van de toepassing van het adolescentenstrafrecht waarbij niet eens in de zoveel jaren opnieuw een validatie nodig is. Dit vraagt echter om aanpassingen aan het registratiesysteem van de rechtspraak en beschikbare capaciteit bij de registrerende instanties.

Daarnaast worden er enkele aanbevelingen gedaan ter verbetering van de zoekregels van het WODC en de Raad voor de Rechtspraak.

De validatiestudie vormt het eerste deel van een tweedelig onderzoek dat uitgevoerd wordt door het WODC. Het tweede deel zal onder andere ingaan op de motivering van rechters om het adolescentenstrafrecht toe te passen en wordt naar verwachting in de herfst van 2023 openbaar gemaakt. Op dat moment zal ik beide onderdelen van het onderzoek voorzien van een beleidsreactie. In de tussentijd ga ik in gesprek met het WODC en de Raad voor de Rechtspraak over de uitkomsten van deze validatiestudie.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

⁴ Barendregt, C. S., Beerhuizen, M. G. C. J., Vink, M., Leertouwer, E., & Van der Laan, A. M. (2016). Identificeren van 18-tot 23-jarigen die volgens het jeugdstrafrecht zijn berecht.